

N° 21.

1839.

(СЪ ПРЪВАТА ВОЕ)

GAZETA

DE TRANSILVANIA.

Brasov, 19. Nov.

TRANSILVANIA.

КАВЖ, 21. НОИМВР. АН ТРАКЪА ДЪ СЪО
 А Ч КОМИТАТ ДЪ БЪЖЪАВЪ, КОЛА ПРЪМЪЖАЛОАЩЕ
 ДЪ БИТЕ, ЧЕ С'АВЪ АКУПЪ АНЪ ДЪН КОМИТ. БИ
 ХАРЪАВЪ ДЪ БЪЖЪАВЪ, ПРЪКЪЕДИЩЕ ШЪ АНЪ БЪЖЪА
 ДЪ БЪЖЪАВЪ БЪЖЪА. ПЪЖЪА АНЪ ПЪЖЪАВЪ МАТ
 АВАТ АПРОАЩЕ ДЪ ХЪИДЪН (БАНЪИ ХЪИДЪА) ДЪ
 12 СЪАТЕ ШЪ АА ПАНЪКЪ БЪЖЪА БЪЖЪА СЪТЕ ТРАКЪ
 АНЪА ОПРЪТОАРЕ. СЪРЕ АМЪПЪАКАРЕА ШЪ СЪЖЪ
 ПЪРЕА ПРЪМЪЖАЛОАЩЕ КОЛА С'АВЪ ФЪЖЪТ ТОТ ФЪ
 АИЪА ДЪ ОРЪЖЪАВЕАИ ДЪН ДЕРЪЖЪТОРЕ; ПЕНТЪСЪ ШЪ
 ФЪАЕ ЧЕАЕ БОАНАВЕ С'АВЪ АШЪЖЪАТ СЪИТААВЪРЪ, ТОТ
 ДЪОДАТЪ С'АВЪ ФЪЖЪТ КЪНОСКЪТЕ МЪЖАОАЧЕАЕ ШЪ
 ДЪОФТОРЪАЕ ТРЕКЪИЧЪОАЩЕ, С'АВЪ РЪЖЪАВЪ АА ЛО
 КЪРЪИ КЪБЕНЪТЕ ПЪЖЪТОРЕ ШЪ ОК ПОАРЕТЪ ГРЪЖЪ
 СЪТРАШЪНЪКЪ ДЪ АНЪКЪСОРЕ ДЪ БЪЖЪА ЛОКЪРЪАЕ ЧЕАЕ
 ФЪЖЪТОАЩЕ. (Erdélyi Hiradó.)

УНГАРИА

БЪЖЪАТ (СЪКАШ, ФЪЖЪИШАГ ДЪ ЧЕАЕ СЪИНЪИ).
 АН НОВАЩЕА ДЪН 19. СЪРЕ 20. НОИМВРЕ С'АВЪ
 ФЪЖЪАТ ДЪН БЪКЪРЪА ПАРЪЖЪААЩЕ ДЪ АНЪИ ТОАТЕ ПО
 ДОЖЕАЕ ДЪАА ИКОАНА МЪАЧЪИ ДЪМЪЖЪАВЪ, ШЪ НО
 АИКАНАДЪСЪ ДЪ АРЪИНЪТ, СЪЖЪМЪНЪТЪАЕ ПРЪОЦЪИЪИ, СЪА
 ТРАФЪРЪАЕ ШЪ ТОАТЕ ФЪЖЪАЕ ДЪ ПЪ АВАТЪРЪА ЧЕА
 МАРЕ, ПРЪЖЪАМЪ ШЪ АА ПЪ АВАТЪРЪАЕ ДЪ АВАТЪРЪИ,
 ШЪИ ФЪЖЪАЕ ДЪАА КЪЛОПОТЪ ШЪ РОСТАБЪА ДЪ ОИ
 СЪКРЪА МОРЪАЛОРЪ Н'АВЪ РЪЖЪАЕ. ТОТ ОРАШЪА СЪТЕ
 ФЪАРЕТЪ СЪКЪРОИТ ПЕНТЪСЪ АЧЪАСТЕ ФЪЖЪАВЪ
 АМЪПРОТЪА ЧЕАИ ПРЪАМЪАТЪ БЪЖЪАТЪ.

ПЪСЪТ, 16. НОИМВР. ДЪ 14. Д. А. С. ФЪЖЪА
 ТЪА ПОЖЪАВЪАИ АА 11 ЧЕАКЪРЪИ, ДЪ АНЪИЪН АИ
 МЪЖЪА СЪА ПРЪИЧЪА ЧЪРЪИ РОМЪЖЪАВЪ ДЪАВКАНАДЪСЪ

Д. ГИКА, ПЪЖЪТОРЕАЩЕ АНЪОЖЪИВЪ. СЪОТ МЪЖЪО
 ДЪ ДЪАУКЪАНАДЪСЪ ДЪ СЪАНАДЪСЪ ШЪ РЪЖЪА ДЪ
 СЪЖЪИТЪ ШЪ КАНАИЪРЪ А МАИ АВАТЪОРЪ ОРАДЪРЪ. —
 АА БИЖЪА, ПЪЖЪАВЪ ДЪ СЪЖЪИТЪА КОУТЪАВЪА
 ХЪИРЕСЪКО ШЪ ДЪ ФЪЖЪА РЪНОСАВЪАИТЪ ПРЪИЧЪА Д.
 КЪИХЪА СЪАРАТЪ ГИКА, ШЪОСЪЖЪА АНЪОЖЪИВЪ,
 ШЪАВЪ ФЪЖЪАТЪ ДЪ ПЪЖЪАТЪ АА „БЪЖЪАВЪ БЪЖЪАВЪ“
 БЪЖЪАВЪА ЧЪТЪКЪИ Д. ДЪ БЪАЧЪЕ ПРЪИЧЪА ПЪЖЪА
 С. АА ПЪЖЪАТЪА РОМЪИТЪ ШЪ ТОАТЕ ПЪЖЪАВЪ
 ШЪИЧЪЕ. СЪАМЪ ОК АРЪТЕ М. О. АА ОИЧЪЕ ДЪ
 ТЪАТЪРЪА ПЪЖЪАКЪ, ДЪ ЧЕАЕ С'АВЪ АНЪОЖЪИВЪ
 ЧЪЖЪАТЪ. — ДЪИМЪЖЪА БЪЖЪАВЪА ПРЪА ХЪОУТЪАВЪА
 ПЕНТЪСЪ БЪЖЪАВЪА ИНЪТЪИВЪАИТЪ ДЪДОЖЪИВЪ, ААРЪ
 ШЪИМЪЖЪАВЪСЪ М. О. СЪИМЪ, АА РЪЖЪАЕ ДЪАА АЧЪА
 СЪА ДЪ 15. АНЪИ БЪЖЪА ЧЕАА БЪЖЪА БЪЖЪА
 АНЪИ ЧЕА МАИ АНЪАИ АРЪ ФЪ АВАТЪ О ЧЕААВЪО
 ДЪ ААРЪ ПЪЖЪАВЪАИТЪ ЧЪЖЪАИ.

КЪРЪА БЪЖЪАВЪА ДЪАВКАНАДЪСЪ.

(АНЪИЧЪ ЧЕА ДЪ КОРОАЦЪИ ШЪ ДЪ ЧЪЖЪАВЪА
 СЪ) ДЪН ГЪЖЪА АНЪ ГЪЖЪА ОК АЧЪАКЪ АЧЪАМЪ АНЪ
 АА РОЖЪИТЪАЕА ДЪСЪРЕ ЧЪЖЪАВЪА ДЪМЪРОЖЪАИ
 ДЪАВКАНАДЪСЪ ШЪ ДЪ СЪАВЪИМЪНЪТЪА ПЪРОДЪАВЪ.
 ДЪАВКАНАДЪСЪ СЪАРАНАДЪ СЪТЕ ШЪАА АНЪОЖЪИВЪ
 ДЪОМАРЪИ ШЪ МАИ ПЪЖЪАКЪРЪИ. ДЪН МАЦЪИ АА ДЪ
 ФЪЖЪАТЪ БЪРОДАТЪ АНЪ ИТААКЪ. БЪЖЪАВЪА, ЧЪРЕ ШЪ
 ОК ПОТЪ ПЪЖЪАТЪ ПРЪИ БЪЖЪАВЪА, ПРЪИ АМЪПРОТЪА
 ШЪ АНЪОЖЪИВЪ С'АВЪ СЪАТОРЪАВЪАТЪ ПЕНТЪСЪ
 ФЪЖЪА ДЪАВКАНАДЪСЪ. АНЪИЧЪОРЕА АНЪИЧЪАИ АА
 ФЪЖЪАТЪ ПЪЖЪАКЪРЪИ. АНЪИЧЪА АНЪОЖЪИВЪ СЪАВЪ
 ДЪН КОНФЪРЪЕНЦЪИ (СЪАВЪИВЪ), ДЪ ОК АЧЪАКЪ ЧЪ
 ФЪ АЧЪАКЪА БЪЖЪА ДЪ АНЪОЖЪИВЪ ПЪЖЪАВЪАТЪ, ШЪ
 ПЪЖЪАВЪА АНЪ ОИМЪ ШЪ ПЪ ФЪЖЪАИ АНЪИ ПЪЖЪАВЪА
 ШЪ, ЧЪЖЪА Н'АВЪ АНЪИЧЪАТЪ А РОМЪЖЪАВЪ АНЪИЧЪА

Aratăre pentru apă amăra de Pülna.

Satul Pülna, unde izvorește această apă amăra, este departat un ceas dela Brün, fântânilei sunt în pământ lutos. Apa are color (sătza) galbiniu, dar limpede și cu un gust saracios amăr. Trimiterea ei se face în ulcioare de lut nasipos în care se ține ani întregi fara droshdii. Că de 15 ani încoace, după cercetari mai multe doftoresti e întrebuințată preamult pentru puterea ei cea vindecătoare, precum în cuprinsul Austriei, așa și în Germania, Franța, Rusia, și însuși în Nord-america.

Dupa o cercetare facuta anumit de Profesorul Ficinus în Dresda, cuprinde pomenita apă în sine mai virtos sari multe și acrimi (acida) cum: cal de pucioasa, natrum, mai multe magnesiū, vărde acrima de carbuni și de pucioasa, apoi gaz carbonicum, oxigenium și azoticum. D. Consiliariul de stat Hufeland ei da putere curatitoare, manatoare, recoritoare și desfacătoare de umezeli baloase. Așa, această apă se poate întrebuințá nummai în boalele chronice dar și în cele ascutite (acute), cum: 1. feliurimi de friguri; 2. aprinderea creierilor și meduvei din osul spinării; 3. aprinderea gâttejului, plamanilor și a inimii; 4. aprinderea ficatului, rerunchilor și a nascatoarei; 5. aprinderea mătzelor, de s'au escat din pricina nemistuirei.

La boalele chronice: 1. Incuerea 2. necurătienta în organele mistuitoare 3. firea sangioasa, plecarea spre aprinderi și curgeri de sange 4. Unflarile mătzelor 5. impedecarea curcirii sangelui și opintiturile în vasele stomachului, în sistema nervilor, în partile nascatoare a femeilor, plecarea la hemorhois, și pătima de hemorhois (transhi) 6. Strecurarea greshita a ferii și prisosintia acestia 7. Curgerea baloasa (mucoasa) a organelor mistuitoare, resufătoare și pishatoare, cum: feliuri de tuse, catarhul beshiceii, curgerea alba. 8. Curgerea de luni impedecata la persoane sangioase. 9. Pătimile ce reșar din opintirea sangelui, cum ipocondrie, melancholie, nerozie, nebunie, care lucru lau cercat mai virtos în Praga. 10. Ingrasharea fara mesura. 11. Boalele copiilor, care s'au escat din necurătienta vaselor mistuitoare. — La toate aceste boale foloseste apă mai sus numita; inse din pricina sarilor ce le are, e bine a cere mai înainte sfatul vreunui doctor harnic. De obste se bea pe ne mancate, inse ceul (thee), cafeoa, cacao, supa suptire inca nu strica beuta inaintea apei. Dieta regulata e de lipsa, de mancari ce se mistuesc anevoc trebuesce a se feri, precum și de benturi inferbintatoare, cum, liqueruri și a.

Apă de Pülna se afla totdeauna proaspeta în ulcioare mai mici și mai mari la
SIMONIS și FILTSCH
în Brashov.

A D A O S

asupra Theatrului.

De și nu scriu eu de un theatru nati-

onal — ne având romanii de supt seolul Austrii nici unul, afara de cel privat al clerului tiner din Blash — totush cu prilejul acestei, cand se afla la noi sdavana această societate nemtiasca, care multumesc pe pucicul nostru într'o măsura așa de mare, áshu dori se mi fie deschise mai multe coloare ale acestor foi, ca se pociu scrie dupa vrednicie asupra dramaturgiei. Theatrul se fie scoala moralului, este postulatul lumii cei întiepte; nobilirea inimii și deschiderea mintii se o aiba el de scop. Ei, dar la această se potesc mai înainte de toate individuri mai virtos morali esce destoinici, apoi nervus rerum bani. Altfeliu negreshit, ca precum dintr'un invatzator cât de procopsit în misce imprejurari nepartinitoare se alege un dascalenciu, din un pastoru cat de harnic un ipocrit nesuferit: áshu și din áctori buni dar fara bani se alege — nu voiu se zice ce. DD. Kreibig și Huber au persoane multe foarte destoinice, Publicul se indeamna din zi în zi ai ajutá, pentru aceea productiile lor, însuși celor mai ageri cunoscatore de ártá plác peste asteptare.

În toata septămana joaca de cinci și shase ori. La 24. Noemvr. c. n. avuram operá „Tancred“, Cantareatza dramatica Mad. Schmid-Friese în persoana lui Tancred, au rapit pe toti prin curentia tonurilor, rára limpezime, marea glásuire și jolia în purtarea sa, cele mai grele pasajuri ale densii glásuite cu ushurintá au uimit pe cunoscatore. Tinerá Dña Schmid, cá Amenaida au facut peste asteptare, cu átatá mai virtos, ca această rola grea acum oau ávut mai inteiu. D. Herz cá Artir, prin glásul seu cel intunatoriu, p. in. poternic, bine sunatoriu precum de a dor, áshu și acum au placut foarte. D. Toussaint cá Orbassan anca e vrednic de a fi pomenit. Garderobá (vestmintele) au fost preagustuoasa.

În „Vinovatia“ tragedie, și „Fieca de cráiu cerșitoare“, dráma, ácaror scene sunt în Spania, au sciut Demois. Hora se esprime pana lá mirare via phantásie și pátimile infocate á oamenilor de supt clima cea ferbinte dela amiazazi. Demois. Saalfeld în toate rolele sale secerá cununi de lauda. D. Besold multumescce prea mult cu rolele cele comice. D. Bechtold și Toussaint au castigat de câteva ori brávura. (G. B.)